

Jan ZAŁĘSKI, *Chrześcijanin wobec władzy świeckiej według Rz 13,1-7 i 1 P 2,13-17*, Warszawa: Fundacja ATK 1996, ss. 207.

Królestwo Boże założone przez Jezusa na ziemi, realnie obecne we współczesnym nam świecie, osiągnie swoją pełnię dopiero przy powtórnym przyjściu swojego Założyciela, w dniu Paruzji. Do tego czasu jednak, choć przekracza ziemskie rzeczywistości, siłą rzeczy wpisane jest w doczesne struktury. Od początku swojej historii chrześcijanie - obywatele nieba żyjąc na ziemi musieli zadawać sobie pytania o stosunek pomiędzy Królestwem Jezusa, a tymi, którzy sprawują władzę na ziemi. Jedną z pierwszych prób wyjaśnienia tej relacji są dwa teksty z Nowego Testamentu: z listu do Rzymian św. Pawła (Rz 13,1-7) i pierwszego listu św. Piotra (1 P 2,13-17). Nie są to jednak próby jedyne, na przestrzeni wieków bardzo często podejmowane ten problem. Także nasze czasy naznaczone są próbami, często pełnymi cierpienia (por. teologia wyzwolenia), podejmowanymi dla sprostania wymaganiom Ewangelii i wyzwani współczesności.

W tym kontekście z wielką radością należy powitać pracę habilitacyjną ks. Jana Załęskiego, który podjął się opracowania tego niełatwego tematu. Treść całej książki zamknięta jest w pięciu rozdziałach. Najpierw Autor zajmuje się krytyką literacką i historyczną tekstu (rozdz. 1), następnie, wyodrębniwszy w kolejnych rozdziałach podobną strukturę, omawia wezwanie do posłuszeństwa (rozdz. 2), argumentację teologiczną (rozdz. 3), teologiczne uzasadnienie obowiązków (rozdz. 4) i konkretne przykłady realizacji wezwania do posłuszeństwa władzy zamieszczone w cytowanych tekstach biblijnych. W swojej istocie jest to zatem egzegeza fragmentów odnoszących się do relacji między władzą a podwładnymi. Dodajmy bardzo dobrze przeprowadzona egzegeza, oparta na bardzo bogatej literaturze przedmiotu. Dokładność i szczegółowość tej analizy budzi podziw i uznanie dla Autora.

Jakie wnioski wynikają z przeprowadzonych przez ks. Jana Załęskiego badań? Wydaje się, że podstawowym jest postulat rozpatrywania wypowiedzi biblijnych w kontekście całej historii zbawienia. Tylko w takiej perspektywie można dostrzec, że „nie ma bowiem innej władzy jak tylko od Boga, a te, które są zostały ustanowione przez Boga” (tł. Autora, s. 138). Tylko w obliczu działania Boga Władcy świata, religijna motywacja uległości wobec władzy świeckiej (Autor stanowczo przeciwstawia się odnoszeniu cytowanych słów do władzy „niebieskiej”) staje się nie służalczością, ale wyznaniem wiary w Jezusa. Konsekwentnie podatki, cło, szacunek, podejmowane w duchu posłuszeństwa Bogu są wyrazem prawdziwie chrześcijańskiego rozumienia świata.

Nie znaczy to jednak, że autorzy biblijni nie dostrzegają możliwości deprawacji, jaką niesie ze sobą władza. Chrześcijanie pierwszych wieków aż nadto doświadczyli na sobie ciężaru rządów tyranów. Lecz, jak zauważa ks. Załęski, „w 1 Liście Piotra możemy usłyszeć echo sprzeciwu przeciwko kultowi cesarza i przebóstwieniu ludzi. (...) autor 1 P 2,13-17 także domaga się posłuszeństwa cesarzowi, ale przede wszystkim ze względu na Boga. Takie posłuszeństwo jest czymś odrębnym i całkowicie różnym od jakiegokolwiek posłuszeństwa bóstwu imperatora” (s. 200). List do Rzymian i 1 list Piotra mówią zatem o władzy idealnej, można powiedzieć widzianej teoretycznie, nie zaś o konkretnych władcach.

Jak można ocenić prezentowaną pracę? Muszę przyznać, że pozostawiła ona we mnie wiele niedosytu. Myśl teologiczna Nowego Testamentu na temat stosunku władza podwładny jest przecież o wiele bogatsza, sięgająca od Ewangelii po rozważania Apokalipsy, gdzie dostrzegamy i takie obrazy, w których władza stanie w pierwszej linii nieprzyjaciół Jezusa (na początku Jego dni Ewangelia i na końcu czasów Apokalipsa). Rozumiem jednak, że przy takiej szczegółowości badań, Autor musiałby przedstawić wielotomowe dzieło. Zatem wyrażając wdzięczność ks. Janowi Załęskiemu za podjęty trud, należy Mu życzyć prac nad dalszymi elementami tak ważnego tematu.

Ks. Piotr KLIMEK